

in sovraštvo, sreča in obup — vse nam je podal in združil momente v celoto, kot more pač menda edini Slovenec — g. Borštnik.

Ker se se povrnemo k obema slovenskima umetnikoma, naj danes zadostuje naše vošilo: Od srebrnega venca petindvajsetletnice — naprej do zlate petdesetletnice! A. R.—a.

Slovensko gledališče. Izmed domačih del se je letos igrala poleg Medvedove tragedije „Za pravdo in srce“ A. Robidova psihološka drama „Mrlič“, dalje Risto Savinova opera „Poslednja straža“ in Cankarjeva farsa „Pohujšanje v dolini šentflorjanski“. Torej tri premiere!

Slavistika. Tu podajemo pregled letošnjih predavanj o slavistiki na raznih vseučiliščih. Na Dunaju: Redni profesor dvorni svetnik dr. Vatr. Jagić: „Zgodovina slovanskega jezika in starinoslovja“ (najnovejša doba). — Isti: „Čitanje pisateljev“. V zimskem tečaju, in sicer v prvi polovici Prešernove „Poezije“, v drugi pa pesmi Tarasa Ševčenka. — Isti: „Vaje v slovanskem seminarju“. Vršijo se na ta način, da si eden izmed dijakov vzame primerno snov iz slavistike in o nji predava, na kar se vrši pod vodstvom profesor-

jevim pogovor o predmetu in predavanju. Največ se pač govori tu o jezikoslovnih vprašanjih. — Redni profesor dr. Jožef Konstantin Jireček: „Viri za jugoslovansko zgodovino“. — Isti: „Albanija v srednjem veku“. — Isti: „Čitanje srednjeveških pismenih spomenikov“. V zimskem tečaju se čita „Vita Constantini“. — Izredni profesor dr. Václav Vondrák: „Zgodovina češkega slovstva“ (počenši od husitskih homatij). — Isti: „Vaje v staroslovenskem cerkvenem jeziku“;

DAVID ABRAHAMOWICZ
poljski minister-rojak

a) za začetnike, b) za one, ki so že bolj napredovali. — Izredni prof. dr. Milan vitez Rešetar: „Čitanje ruskih pisateljev“. V zimskem tečaju se čitajo basni Krilova. — V Gradcu: Prof. dr. Murko: „Zgod. jugoslovan. slovstva od l. 1830.“ (3 ure na teden) in „Ruska historična slovnica“ (2 uri); profesor dr. Štrekelj pa „Staroslovenska slovnica“ (4 ure). Poleg tega ima prof. Murko seminarske vaje na polju najnovejše literature (2 uri), prof. Štrekelj pa vaje o interpretaciji staroslovenskih in novoslovenskih dialektičnih tekstov (2 uri). — V Krakovu predava prof. dr. grof Tarnowski: „Trije veliki pesniki“. — Isti: „Julian Klaczko“. — Isti: „Seminar za slovstvo“. — Prof. dr. Windakiewicz: „Poljska srednjeveška literatura“. Isti: „Druga generacija romantikov“. — Prof. dr. Łoś: „Zgodovinsko-primerjajoča fonetika poljskega jezika“. — Isti: „Slovanski seminar“. — Priv. docent dr. Nitsch: „Zgodovina morfoloških tipov v slovanskih jezikih“. — Lektor Łepki: „Elementarni pouk rusinščine“. — Isti: „Kotljarevskij: Eneida“. — Lektor Vladimir Nakonieczny: „Elementarni pouk ruščine“. — Isti: „Čitanje in razlaganje klasičnih pisateljev“ (ruskih). — Lektor Tadej Grabowski: „Praktični pouk srbohrvaščine“. — Isti: „Iz hrvaške romantične poezije: A. Šenoa, F. Marković, G. Arnold, A. Palmović“ (Čitanje in razlaganje). — Lektor Henrik Nennel: „Poljska stenografija“, nižji kurz. — V Pragi predava letos: Redni prof. dr. Drtina: „Ocena pis-

menih del in referati o literarnih novostih“. — Redni profesor dr. Niederle: „Uvod v slovanski narodopis“ (nadaljevanje). — Redni prof. dr. Pastrnek: „Slovnica staroslovenskega jezika. IV. Skladba. I. Del“. — Isti: „Zgodovina starega cerkveno-slovenskega slovstva“. — Priv. doc. dr. Smetánka: „O češkem konsonantizmu“. — Isti: „Starejša češka literatura, I.“ — Redni prof. dr. Polívka: „Historična slovnica srbohrvaškega jezika“. Isti: „Glagolska sprega v slovanskih jezikih“. — Tit. izredni prof. dr. Máchal: „Zgodovina češke dramatične literature. I. Od najstarejše dobe do Klicpera“. — Isti: „Jugoslovanska literatura“. — Priv. doc. dr. Jakubec: „Literatura Čeških Bratov“. — Priv. doc. dr. Hanuš: „Glavne struje češke literature v drugi polovici XVIII. in na začetku XIX. stoletja“. — Redni profesor dr. Pastrnek: „Čitanje in razlaganje staroslovenskih spomenikov. Pismena dela“. — Priv. doc. dr. Smetánka: „Čitanje in razlaganje staročeskkih tekstov. Pismena dela“. — Redni prof. dr. Polívka: „Čitanje in razlaganje izbranih mest iz Gogoljevih spisov in kritika čeških prestav“. — Tit. izr. prof. dr. Vlček (slovstvenozgodovinska sekcija češkega oddelka): „Jiráskov L. Věk. Pismena dela. Razmotrivanje literarnih novosti“. — Lektor Kolář: „Razlaga ruske slovnice s praktičnimi vajami“. — Isti: „Razlaga poljske slovnice s praktičnimi vajami“. — Isti: „Razlaga srbohrvaške slovnice s praktičnimi vajami“. — Lektor Štěpánek: „Ruska slovnica s praktičnimi vajami“ (za začetnike). — Isti: „Sestavni vzorci ruskih pisateljev s posebnim ozirom na naglas“. — Lektor Černý: „Čitanje pesmi Jakoba Čišinskega z jezikovno razlago“. — Isti: „Čitanje in razlaganje Adama Mickiewicza: Dziadi“. — Lektor Pražák: „Popolni kurz (teoretični in praktični) češke stenografije s posebnim ozirom na gg. kandidate za učenje stenografije na srednjih solah“.

PROF. DR. DREXEL
državni poslanec

Šestdesetletnica Eliške Krásnohorské! Med slovanskimi književnostmi se ponasata samo češka in poljska s takšnimi imeni, kakor so: Světlá, Orzeszkowa ali Konopnicka in Krásnohorská. Obe dvojici imata marsikaj skupnega, zlasti je Konopnicka stala v ospredju ženskega gibanja na Poljskem kakor Krásnohorská na Češkem. Književno delovanje obeh je enako mnogostransko, in kakor je lani obhajala sloveča Poljakinja Konopnicka svojo šestdesetletnico, jo je letos slavila tudi Krásnohorská, češka lirična pesnica. Krásnohorská se je porodila 18. novembra 1847 v Pragi; njeno pravo ime je Eliška Pechová. Pomen Krásnohorské v češki književnosti je že sedaj določen, ker od svoje petdesetletnice razen prevodov „Kralja Sionskega“ in „Borisa Godunova“ in nekoliko manjših spisov za mladino ni izdala ničesar imenitnega. Krásnohorská se je popolnoma strnila z narodnim češkim življenjem, katerega geslom je služila celo svoje življenje. V prvih njenih pesniških zbirkah odmeva struna svobode in prostosti, ljubezni in resnice („Z máje žiti“, „Ze Šumavy“, „K slovanskému jihu“, „Vlny u proudu“), a zgodaj je začela zajemati gradivo iz narodnega in rodoljubnega življenja („Na živé struně“). Poleg le-teh rodoljubnih pesniških zbirk je spisala še „Bájký velkých“ in idile „Su-

mavský Robinson" in „Vlastovičky" in celo vrsto priložnostnih pesmi. Manj so se Krásnohorski posrečile drame; najboljša njena drama je socialna drama „Dědic ducha", v kateri se kaže zapadno-evropski vpliv. Bolj priljubljena je Krásnohorská kot pisateljica libret; njeno prvo delo v tej smeri je libreto k Bendlovi operi „Lejla" (1866). Zelo lepi so tudi njeni teksti k Smetanovim operam „Hubička" „Tajemství" „Čertová stěna." Njena proza se mora razdeliti po tendenci, s katero je Krásnohorská pisala. Iz prve dobe njene književnega delovanja, ki jo je pisateljica izvečine posvetila poeziji, je slika „Básníka básník" (1882) in zbirka novel in potem veseloigra spisana v pripovedni obliki „Náš druhý sbor" (1888). V drugi polovici, ko se je bolj udeleževala ženskega gibanja, je spisala dolgo vrsto knjig didaktične vsebine. Zelo je češki književnosti tudi koristila s svojimi prevodi, ki so ravnotako lepi kakor izvirniki. Prevela je Mickiewiczovega „Pana Tadeusza", Byronovega „Childe Harolda", Hamerlingovega „Kralja Sionskega" in izbrane pesmi Puškinove. Kako vestno je Krásnohorská prevajala, dokazuje to, da je prevajala „Pana Tadeusza" polnih deset let. — Letos se je pesnica dala operirati na očesih; ta bolezen je kriva, da Eliška že več let ne more književno delovati, kar je za duha, ki po delu hrepeni, gotovo največje trpljenje.

Vladimir Andrejevič Gringmut. V Moskvi je umrl vsled sladkorne bolezni v 57. letu VI. A. Gringmut, imenitni publicist in pedagog, glavni urednik dnevnika „Moskovskija Vedomosti", duševni voditelj vseh monarhiških društev na Ruskem. Njegovo načelo kot urednika je bilo: „Samodržavje, pravoslavje in narodnost". Še na smrtni postelji je rekel duhovniku: „Mnė skoro konec. Sobirajtes i objedinajtes, ruskie pravoslavnyje ljudi!" Pokojnik se je porodil v Moskvi l. 1851.; bil je sin doktorja modroslovja Andreja Ivanoviča Gringmuta. Študiral je klasično filologijo na moskovski univerzi in na univerzah v Berlinu in Lipskem. Ko se je vrnil v domovino, je bil v liceju cesarjeviča Nikolaja najprej učitelj nemškega in pozneje grškega jezika. V ti dobi je spisal mnogo znanstvenih razprav o klasični filologiji. Preden je vstopil v uredništvo „Moskovskih Vedomosti" je uredoval pod psevdonimom Spectator politični oddelek v „Russkom Obozrėnii!" L. 1896. je postal glavni urednik „Moskovskih Vedomosti". Po njegovi smrti se trudijo profesorji moskov-

skega vseučilišča, pristasi konstitucionalnih idej, da dobé vpliv na list in mu dajo drugačno smer, nego jo je zasledoval konservativni Gringmut.

Björnstjerne Björnson, slavní skandinavski dramatik, je od nekdaj deloval tudi kot politični časnikar in agitator. Njegovi politični nazori so pa čisto nasprotni Ibsenovim, in oba severna dramatika nič kaj laskavo ne ocenjujeta drug drugemu njegove nazore. Björnson je demokrat, impulzivna opozicionalna narava, ki sovraži vlado, državo, celo družabni red kot tak. To mu je ostalo od mladosti, ko je njegov oče, protestantovski pastor, na krivo tožbo izgubil službo. Björnson je bil tudi kot dramatik prvo-borilec za svoboščine norveške demokracije. V igri „Čez našo moč" pa je vendar nastopil proti skrajnemu radikalizmu, češ da segajo smotri radikalne stranke „čez njeno moč" in da bo le tedaj kaj dosegla, če se bo borila za smotre, ki so njenim močem primerni. Seveda je tudi sam trpel napade. Ibsen je v igri „Mladinska zveza" persifliral Björnsonovo politično delovanje. Tudi kot literat je bil vedno v boju. Kot čisto mlad mož je hotel že reformirati gledišče v Kristjaniji, a to se mu ni posrečilo zaradi konservatizma občinstva. V boju in polemiki je dosegel Björnson 75. leto. In letos je storil nekaj, kar mu je prineslo priznanje in hvaležnost omikanega sveta, zlasti pa Slovanov. Javno se je potegnil s silo svojega krepkega peresa za teptane Slovake proti mažarskemu nasilju.

Šah — prihodnjič.

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON

V GOZDU

FR. STERLÉ